

Grotesco nisqa ~ A Gótico nisqa Epico

G. E. Graven sutiyuq runap qillqasqan

Captulo XV

~“Chay

wichay, kay rato!”, nispa. nispas mayllakuq warmiqa Lazaro pataman k’umuykukuspa huk

dedonta ladonman t’oqyachirqan: “¡Hatariy, nini, Yachachiq Lazaro!” , nispa. Lazaro rikch’arirqan huk jadeowan , wixsanmanta hap’ispa, mana yachaspa makintapas hap’iykukuspa makinta kacharispas k’amirqan: “Qhawariy —mosoq camisaykita qhellichaspa uyariqniykikunaq ñawpaqenpipas m’Señorwan !”

Lazaroqa sayaq tiyaykuspan vinowan qhellichasqa wixsanta qhawarirqan. Chayllam umanmanta hapiykuspanmi chukchanta chukchuykuspan camaman kutiykurqa. “Kuyasqay Dios;tukuy imapas muyu-muyullapim purin.”

"Ay, manan manachu", nispas mayllakuq warmiqa laq’aykusqa, "¡Qanmi chay camisata qowanki! ¡ M’Señormi pisi tiempollamanta hamun. Kunanqa, chaymanta hatariy!"

Lazaroqa waqaspan sayarinanpaq kallpachakurqan manaraq perqaman sinchita k’umuykuspa . Cuidakuspanmi muyuriqninta qawarirqa, chay cuartota musuqmanta qawanmanpas hina. Hinaspa ñawinta maqchikuspa siminpa puententa llachpaykurqa, sunqullanpi rimarispas fraile Odino mana haykapipas paymanta rimasqanmanta, vinopa millay ladonmanta”, nispa.

“¿Ima millay ruwaypas allinchu?”, nispa. Chay warmiqa quejakuspan Lazarota perqamanta aysaspa huk puñuna hunt’a camisawan mesaman pusaspa: “Phawaq runapas manapas, llapaykichismi kaqla kankichis , sapa qhepa kaqmi”, nispa.

Payqa kuyurichispanmi haykuyta hark’arqan

kiti. “Qharikuna: pichaychik, ukyaychik, hinaspa yapamanta pichaychik”, nispas ch’aqwasqa, blusanpa botonninta kicharisan. Yapamantataqmi Lazaroqa chukchanta chukchuykuspan umanman makinta haywarirqa, makinta urayman laq’aykuptin. “Ch’inlla kay, pisi tiempon kan”, nispas.

Suspiraspataq kutirirqan ch’usaq mesa patata, huk mosoq candelabranta, kunan t’ikrasqa cuartotapas qhawananaq; pay kikinpi reparaspa, manan huk ch’usaq mikhuypas, q’oñipas, nitaq hich’apaschu paypi kasharqan. Esquinamanmi qhawarisqa. “¿Maypitaq rataqa kachkan?”, nispas.

“Rata;ima rata?”, nispas.

“Chayllapin kashasqa, cuarto k’uchullapi”, nispas haywarirqan, señaschaspas.

“Machasqaraqmi kachkanki”, nispas. Payqa huffed, umantapas kuyuchisqa.

“¿Ima, mikhuymanta?”, nispas.

“Kunan paqarinmi apasqa karqan —ronqushaqtiyki;” nispas declarasqa, camisamanta makinta aysaspa. “Hinaspataq m’Señorpa mikhunanmanta kuskanta pampaman urmachirqanki, p’enqakunaykipunin, chhaynata comportakuspa, sumaq sonqo chaskisqan qhepaman.”
“Twas the vino. Manas sayayta atirqanichu. Manam chaytaqa yacharqanichu...”

Payqa kuchurqusqa, predicaspas; “Ñawpaqtaqa uyarirqanin askha chhayna drivelkunata—tis *vinoq huchan, ichaqa manan qanpachu.*” Blusanta hurquspanmi suchuyllata toqyachirqa hinaspan camisata ángulokunaman tikrarqa morado imayna kasqanmanta qawananpaq.

Lazaroqa raphrankunata hukmanta churaspa umantapas raqraspa. “Qanmi chayta ninki, wiraqocha D’Alcicourt —payqa hamunmi?”

“Hinaspapas allintapuni”, nispas laq’aykusqa, kutirispas paymanta karunchakuspa. “Chayqa pasananmi karqan chaymantapacha; ichaqa mana allin qhawarisqa kasqaykita yachaspanmi qoykukuq espaciota saqerqayki huñukunaykipaq —yaqa llapan punchawmi ña”, nispas. Payqa uyanta k’umuykuspa camisata makin pataman k’uyuykusqa, kutichispa waqyaspa: “Manan sapa kutichu huk invitado hap’in chhayna unay suyananpaq. Paypa ñawpaqenpi huch’uyyaykukuspan vinota mana allintachu huchachawaq”, nispas. Mayllakuq warmiqa punkuta takaykuspanmi llusqirqa.

Lazaro mesata muyuchispa bancopi tiyashaqtinmi huk kutitawan punku kicharirqan. Kimsa hatun guardiakunam chay cuartoman yaykuspanku perqaman churakurqaku. Chay qhepamanmi huk yana chukchayoq, llaño barbayoq wayna punkuta barrekuspa qonqaylla sayaykurqan, k’ancharishaq verde ñawinkunan usqhaylla Lazaroman urmaykurqan. Uyanpaschá rikurimunman yaqa wayna hina, hinaspapas wakinninkunamantaqa sinchi t’aqasqa; imaynan payqa hatun sayayniyoq, allin marcoyoq, hinallataq kamachikuq karqan huk pachaq llasaq soldadoq sayayninman hina. Capanta kicharisanmi huk guardiapa listo makinpa hawanman qataykusqa. Chaymantataq iskay pechoyoq chaleconta allichaspa asirikuspa pisi-pisimanta Lazaroman asuykurqan. “¿Lazaro Gogu, ¿huñunichu?”, nispas. Payqa umanwanmi nirqa. “Ñoqaqa kani Lord *Ceryce D’Alcicourt, Comte de Languenais*, kay hallp’akunamanta kuraq kaypas”. Mesata muyuchirqan, Lazaroqa chimpanpi. “Qanwan kuska kay ratotan ñawpaqmantaraq qhawarirqani”, nispas. Payqa paypaq hap’ipakurqan

makinkunawan, Lazaroq mana camisayoq cuerpona qhawaspas kuisqa hina, "Qhepamanmi tupayku", nispas.

Lazaroqa respetowanmi kutichirqa ukhukama, wiñaypaq arcowan. "Señor, honorqa ñoqaqmi."

"Cheqaqtapunin sayariy —manan necesitakunchu", nispas kuisqa insistirqa.

Lazaroqa hatarispanmi chay allin qhawarisqa runa asuykushaqta rikurqa. Uyarirqa chay runa p'achanpa uranpi suchuq qolqekunaq kuyuriyinta. Hinaspan rikurqa chaleonta pisi tiempolla t'aqanakusqankuta, chhaynapi vainayoq puñalpa wasanta rikuchinapaq.

D'Alcicourtqa suspirarquspan umantapas kuyuchirqa, hinaspan nirqa: "Chaymantam anchata disculpakunay chay mana allin tratasqa kasqaykita, custodiaypi kashaspayki. Ñuqaqa sinchi kamachikuykunatam qurqani chayta mana ima mana allinpas hamusunkichu. Runaykunan valorniyok karqanku —wakinnikuqa defiendekunaykipaqmi wañurqanku. Sichus ñawpaqmantaraq yuyaykuyman karqa chhayna ch'aqway huñunakuyta chayqa, aswan askha qharikunatan kachayman karqa", nispas. Lazaroqa qhawariyinta uraykachirqa.

D'Alcicourtqa samayta hurquspan mesa patapi llachpaykuspa asirirqa. "Chaywanpas kaypim kachkanki, Diosta yupaychay. Hinaspa kunanqa allinlla kasqaykiraykum seguraykiman ejercitoykuna hinaspa Santa Sedepa divina autoridadninas, astawanraqmi kay provinciapa kamachisqanpas, mañakuptikiqa ". Payqa umanwanmi nirqa. "Chaynaqa, confiani tukuy imata munasqaykiman hina tarisqaykipi, arí —p'achaykita, fiestaykita— vinotapas?"

Lazaroqa niranmi: "Cheqaqtapunin", nispas; "Manan hayk'aqpas rikurqanichu chay hina hatun mesapi askha mikunata —otaq kay hina sumaq p'achatapas . Pampachaykuway vinota hich'asqayta, señor; equilibrioyta chinkachirqani. "Twas most unexpected."

Señorqa makinta kuyuchispa qarqorqa, sonqonta tiyaykachispa: "Allin suyasqa, imataq tukuy ima pasasqaykiwan, kay qhepa watakunapi hina . Payqa dedonkunatan laq'aykusqa. "¡Ah!, seguro kay sirvientayqa hukta apamun rimasqaykuman hina, aswan yana llanthunmi ordenpi kachkan —crepúsculo hina ukhu, chaypas." Payqa suspirarquspa asirirqa. "Hinaspa kunan blusas chawpipi kasqaykirayku, huk chikan q'ala kasqaykirayku, ichapas aswan sumaq parteykikunata rikuchiwanqiman —rapraykikunata , astawanqa, munaspaqa ?", nispas. Payqa señaswanmi señascharqa kutirinanpaq. "Ñoqapaq chaykunata kichariy", nispas.

Lazaroqa kasurqa, pisi tiempollapaq mast'arikurqa hunt'asqa qhawariyta manaraq kutirishaspa, tarinanpaq soldadokunaq sinchi qhawarisqankuta, D'Alcicourtqa ñawinpi verde llimp'itapas. Chay runaqa huk kutinmi t'aqllakuspa t'aqllasqa dedonkunata chukchanman hap'iykusqa. "Ancha admirakuypaqmi, ima hatun raprayoqmi kanki, Lazaro. Cheqaqtapunin admirakuypaq kanki." Mesapi bancokunamanmi señascharqa, kikinmi chayman asuykuspan. "Kunanqa, sumaq sonqowan tiyaykuwaqchis chayqa", nispas.

Lazaroqa mesapi tiyashaqtinmi chay runaqa qayllanman k'umuykuspa siminta hatunta kicharispas "Ahhh" nispalla rimarirqa.

Lazaroqa kasukurqa chay millay makiwan ruwayta, siminta kicharispas D'Alcicourtqa.

Señorqa asikuspan makinta mesaman laq'aykusqa. “Hinaspa ima hatun kirukunayoqmi kanki; cheqaqtapunin, admirakuypaq!”, nispa. Ninrinpa llañunmanta hapiykuspanmi k'umuykuspa Lazaropa rinrinta qawarqa. “Hinaspa huk k'ullu rinri, qanpas kanki, ¿icharí?”

“Arí, señor”, nispa. Lazaropa reqsikurqan, interes qosqankumanta huk chhikanta llakisqa sientekuspa mana qhari hina kaynin. Kunkanta chuyancharqa. “Sichus kusichisunki chayqa, ¿ichapas willawankiman imarayku waqyawasqaykimanta?”, nispa.

“Hinaspapas chaynatam ruwasaq”, nispa. D'Alcicourt nirqa, kusikuyninta aswan allin yuyayniyuq kasqanrayku. “Huk llank'aypi yanapawanaykipaq suyakuywanmi waqyamurqayki, chayqa qan hina allin yachayniyoq runapaqmi brújulayki ukhupi kashan”, nispa.

“¿Ima ruwaytaq chayri?”, nispa.

Chay noble runaqa samayta hap'ispa mesa patata qhawarisqa, pisillata yuyaymanaspa manaraq dedonta mesapi takashaspa. “Ichapas qallariypi qallarínay, ¿ari?”

Lazaropa asirikuspan umanwanmi yapamanta huñunakurqan: “Sichus compartyta munanki chayqa”, nispa.

“Ancha allinmi, chaynaqa. Kuraq wawqiyqa karqa Lord Gildard D'Alcicourt, ñawpaq Conde de Languenais. Castillonqa kaymanta inti chinkaykuy larupi achka leguakunapim kachkan, ichaqa chaymantapacham pasarun —vaporkunamanta— achka pachakuna ñawpaqta. Warminqa pasarurqa chaymanta pisi tiempollamanta, wachakuchkaptin, manataqmi saqirqachu kamachiq heredero —wawallam kawsarqa. Gildardqa kawsarqa ñawpaqmantaraq qhawarirqan kay atiyta, huk mana allin suertekuna ukhupi, huk finalta wakichispaña testamento hinaspa testamento, leyman hina hinaspa obligatorio, chayna sucesollata allichanapaq. Chaypin kayta kamachirqan: sichus huk wawayoq karqan mana atiq haciendanta qhawayta chayqa, ñoqan gobernador kayta hap'inay chay wawa allinta atinankama. Imataq aswan, kayta grabarqa: sichus wawa sipas kanman chayqa, edadniyuqta apamunaymi, hinaspa makinta qawanay huk allin dignatariowan casarakunanpaq manaraq iskayninkuman haciendanta kacharichkaspay. Juramentowan hinaspa qelqasqa escriturawan hinaspa kamachikuywan willakusqanman hina; kawsayniypaq, kamachisqa kani kamachikuyninta takyanaypaq, chay patamanta; wañuypiqa sipas wawaqa llapan haciendantan herenciata chaskinan —casarasqapas manapas. Chay sipasqa sobrinaymi, Endora D'Alcicourt, hinaspan yaqa edadniyoqña kashan pasionta yachananpaq razonmanta, otaq allinmanta mana allinmanta, chaypaqqa. Imaynachus pasasqanman hina, chaymantapachan mana allinpaq qhawariwarqan, mana yuyayniyoq, munapayakuq layqaman tukupunanpaq, mana yuyayniyoq hina mañakuspa taytaya llapa ñawpaq hallp'ankunata payman entreganankupaq —Gildardpa, ñoqaqpas. Paypa yuyaysapa ñanninpiqa, *Lord Frederich Hugonpa* makinta hapirun, *Conde de Borbonaise* —*kuchipas* aswan allin pretendiente kanman, *Hugonmanta*, *Machasqa Carniceromanta*. Chaywanpas Hugontan convencechirqan wawqeypa qhepa kaq decretonta atipanay mañakurqa Tribunales Reales nisqaman, campaña de incursiones nisqaman haykuchkaptinpas, llaqtayta wañuchispan Gildardpa hallp'anpa chakrankunata cuidachkaptinku. Chayraykun Magistrado Realqa Sede nisqapi huk arzobispota waqyarqan rimanakunankupaq. Iglesiaqa waqyarqanmi treguata yupaychananpaq, chay asunto allichakunankama. Chaywanpas chaymantapachan Hugonqa tregua nisqataqa p'akirqan hinaspa Gildardpa castillonata muyuykurqanku, manan ima kawsaytapas qespichirqankuchu —ni wawakunaq kawsaynintapas— nitaq

wawakuna , ” nispas D’Alcicourtqa qaparirqa, mesaman puñunanta takaykuspan.
Lazaroqa kuyurirqa.

D’Alcicourtqa puñunanta samachispa iskay dedonwan ñawinta maqchirqa. “Phiñakuyniyta pampachay”.
Samayninta hurquspanmi warminmanta hinaspa sumaq sunqumanta astawan sut’incharqa; “Lady D’Alcicourt sutiyuq warmi
kinsa wayna wawqenkunapas Gildardpa castillonpi kasharqanku Hugon muyuriqtin. Runakunan
paykunata wañuchispa ayankuta ruphachirqanku soldadoykuna, chakra llank’aq runakunaq ayanpa
ladonpi. Kunanqa creenaymi Endora condolenciakunata apachisqanmanta, mana chayna kasqanmanta rimaynintapas
chay castillopi Hugon maqaptin. Ichaqa Lady D’Alcicourt wawqenkunawanmi chinkasqa
kashanku, iskay semanañan”, nispa.

D’Alcicourtqa qonqayllamantan mesamanta hatarispa perqaman puririrqaqan manaraq
makinta k’uyushaspa , rumikunaman wasantapas k’umuykuspa. Lazaromanmi umanwan
rimapayarqa. "Hinaspa, kay qhepa watakunapi hina, chaskirqani willakuyta huk ancha
hukniray relacionmanta Endorawan Hugonwan. Informadorniyimi niwarqaq Hugon
Endorata hap’isqanmanta, paymanta t’aqasqa, Gildardpa puñunanpi puñushaqtin.
Kaymantaqa, huñuyta atiyman pay kawsayninta qespichisqanmanta manaraq wañusqa
kasqayraykulla. Hinaspa wañuqtiy —hinaspa wañupuqtiy— sayan protestananpaq
qhepa decretoyman , gananciaymantawan outright possession of my father’s entire province Yachan
Machasqa Carniceroqa rimasqayman hinam ejercitonta contraypi hatarichin”, nispa.

D’Alcicourtqa mesaman asuykuspan tiyaykurqa, Lazarota cuadrada qawaspan. "Kaypim huk sepultura
serviciota ruwawankiman. Pachaknintin kawsaykunam —qarikuna, warmikuna, warmakunapas—
rapraykipi sillaykuchkanku, Lazaro. Cristiano phalaq runa hina, suyachkani parteykita ruwanaykita chanin,
chanin kaqta servinaykipaq Diospa Ch’uya Sutinpi."

Lazaroqa kuyurspanmi kallpanchakurqa. Sinchita millp’uspa umanwan kuyuchisqa.

D’Alcicourtqa guardiankunatan rimapayarqa: “Yuyariychis juramentoykichista —pakallapi jurasqa, mana
imatapas kay ratomanta rimaspa”, nispa. Guardiakuna umankuta kuyuchispanku D’Alcicourt kutirqa Lazaroman.
Mesa pataman k’umuykuspataq dedonta patanta kuyuchirqaq, mana rikusqa mapa patapipas
qatipashanman hina . "Tuta chayamuqtinmi necesitayki Gildardpa castillonman avionpi rinaykita, hinaspa sur
torreq chawpi ventananman haykunaykita, chay torreqa kicharikunmi k’ikllu gradaskunapi, chaykunam
wichanku hanaq pasilloman, chay pasilloqa directamenten chayan castilloq hatun cuertonkunaman”,
nispa. Lloq’e ladopin, Hugonpa cuerton kashan; paña ladupi, Endorapa cuerton kachkan. Hugonpa preso
kaspanmi Endorapa punkunqa hawamanta wichqasqa kachkan; manataqmi chay pasillo ukhupiqqa guardiakuna kanchu”, nispa.

Lazaroqa k’umuykukuspan umantapas kuyuchirqaq, sinchitan suspiran.

D’Alcicourtqa ch’inilla makinta haywarirqa: “Manan, manan —ama llakikuychu! Uyariway, manan pipas
tarisunkichu ! Hugonqa escalera ukhupi guardiankunatan churan escaleraq sakinllapi, manataqmi paykunaqa

aswan hatun ventanata yaykuyta suyay. Astawanpis, juk qaqa qaqa patamanta castillo qhipanmanta phawaylla yaykunki , manataq guardiakuna necesitakunchu. Ejercitonmi castillopa ñawpaqinpi, waqtankunapipas waqaychan; ñawinkutaq hallp'ata tapanqa —manan hanaq pachatachu. Qamqa phawaylla yaykuspa llusqiyta atinki , mana atencionwan nitaq ima simiwanpas rimaspa”, nispa. D'Alcicourtqa mesamanta k'umuykuspa Lazaroman maki kichasqata haywarirqan, hinaspa asirikuspa nirqan: “¿Qhawankichu? 'Tis all too simple a task for a man, payqa kuskan wíspersata mana samaspa phawayta atin. Señor Diosqa cheqaqtapunin llaqtayta samincharqan , mana suyasqa kasqaykiwan, Lazaro. Qanpaqqa, wiñaypaq agradecekuqmi kanqaku ”, nispa.

Lazarotaq kunkanta ch'uyanchaspa nirqan: “Señor”, nispas nin: “Ichapas pantawaq atiyinikunata, kuskan wíspersata mana samaspa phawayta atiyman, ichaqa manan hukta apayta atiymanchu phawaypi kashaspa —'tis beyond me”, nispa.

“Manan suyanichu pitapas, maymanpas apanaykita”, nispa. D'Alcicourtqa puñalninta kicharishpan mesa pataman k'askaykurqan. “¿Nishu llasa q'epichu kayqa?”, nispa.

Lazaroqa yana makiyuq cuchillata qawaspan ñawinta kichkiykurqa. “Chaynaqa, ¿manachu mañakuwanki Endorata qispichinaypaq, huñuni?”

Payqa qhawarirqanmi D'Alcicourt umantapas kuyuchispa niqta: “Manan qanpachu qespichinaykipaq, Lazaro, Tukuy-atiyinoyq Señorpa Allin Graciankunallan chaykunataqa kamachinman”, nispa. Payqa k'umuykukuspan sayaq cuchilloq wasanpi dedonwan takaykurqan. “Kayllatan apanayki , p'alta hina k'anchariq, halcón ñawi hina filoyoqtaq, hap'iy”, nispa.

Lazarotaq kutichirqan: “Señor, manan necesitasaqchu”, nispa .

"Manan; manan pipas kallpallapichu hap'ipakunman. Hugonqa hatun runan. Kunanqa, apakunki , mana imatapas saquespa". D'Alcicourtqa Lazaromanmi dedonwan qawachispan ñawinta kicharirqa.

"Hatunmi, payqa, yapamanta, ama llakikuychu. Sapa wíspersa hina, machasqa hinaspa sapallan puñunqa. Manam rikcharinqachu llampu chaki puriykunaman. Chaymi, utqaylla hinaspa chuya kay; hinaspa allinta qaway manaña samanapaq. Saqiy puñalta paywan, chaynapi runankuna kikiypa cuchillaywan wañuchisqata tarinankupaq. Chaymantaqa chay kikin torrepa ventananta llusqisipaykim ñuqaman kutimunayki suyakunqa allin kutimunaykita”, nispa.

Lazaroqa umantapas kuyuchirqa. “Chaywanpas, m'Señor; rikurqani ejercitoykita castillo hawapi. 'Twas great. ¿Imaynatataq Señor Hugon chayna yupaykunata atipanman, castilloykita defiendenaykipaq churaptikiqa? Ichapas, kayta ruwanki chayqa, mana yawar hich'akunqachu.

D'Alcicourtqa umantapas kuyuchirqa. "Manan ejercitoyqa karqancho, punkukunapi huñunasqa, chaywanpas mana kamachisqa mana allin chaskisqa askha runakuna. Provinciantinpi willakuy mast'arikuqtinmi qanrayku hamurqanku. Cheqaqta rimaspaqa, hunt'aq sonqoykunankun sinchita pisiyapurqan, yaqa llapanpiqa, castillo ukhupin qhepakunku. Hinaspapas manan ñoqa hinachu, Hugonqa askha ejercitotan umallin —ichapas aswan hatunraqmi chay askha runakunamanta, chaytan llapa willarqanki. Pisi defensayoqmi kani, sichus golpeanman chayqa. Ayllu llaqta, kastillu hawapi, ñawpaqta urmaq kanqa. Imaynan ruwasqanman hina, paymi khuyapayapunqa

manataqmi kawsanchu", nispa.

Lazaroqa mesa patapin maskharqan, imaymanata yuyaykuspa. "Chaynaqa ichapas llaqtamasiykikunata soldadokunatapas mana allinmanta karunchawaqchik —Moises hina , llaqtanwan kuska, mana yawarpas kanqachu— "

"Manan, Lazaro", nispas chawpicharqan, "manan ñoqaqa Moiseschu kani, kayqa manan karu hallp'anchu. Noqaqa reypa vasallonmi kani, kamachillantaqmi kani —huk señorlla— kaykunaqa hallp'aykunan llaqtankunapas . Manataqmi maymanpas rinaykupaq kanchu. Kay hallp'apin nacerqayku, kay hallp'apin llank'ayku, hinaspan p'ampasqa kasaqku ñawpaq taytaykupa llanthunpi —kaymi wasiyku. Llaqtayta kamachisqa saqepunankupaq tukuy ima munasqankuman hina hinaspa, saqey Hugon wasinkuta ruphachinanpaq, taytankuq, wawqenkuq, churinkuq aya p'ampanankunatapas qhellichananpaq, paykunan makinpi wañurqanku, chaymantaqa contraypin kutirinkuman karqan —llaqta runapas, soldadapas, manataqmi chaymantaqa paykunata phiñakuyta atirqanichu", nispa .

Perqakunatan qhawapayasqa, ima recursokunaraq puchusqanmanta pesaspa. "Señor, sichus chay hina pisi runakunayoc kanki chayqa, ¿imaraykutaq mañakunki chay hina jallp'ata, askha kashaqtiyki? Ichapas paywan thak kayta atinki huk parte hallp'ata haywaspa, chaytaqa manañan mañakunkichu. Hinaspapas ichapas obispota kachawaq acuerdota allichananpaq, hinaspataq kacharichiwaq Endorata. Hinaspapas mana yawar—"

"Manan pipas Hugonwanqa cambiayta atinmanchu. Payqa munanmi llapa hallp'aykunata —umaytapas— manataqmi imawanpas pisichu , payqa mana yuyayniyoqmi. Chaymantapas obispoqa ayqekurqanmi, huk raprayoc runallata, huk puñallata saqewaspa".

"¿Ayqekurqanchu?, ¿Imaraykutaq Su Eminencia ayqekurqan?", nispa.

D'Alcicourtqa samayninta hap'ispa k'uyullata asirisqa. Ñawinta muyuchispa, dedonkunata hukllawachispa, yaqa mana munaspa sut'incharqan: "Bueno, paymanta insistisqayrayku, huk clase acuerdota arreglananpaq: hukninmi karqan huk clase inquisición informal, chayta huñusqayqa servinmanmi wiñaq sospechakunata thasnunanpaq, llaqtaypa llakikuyninta thasnunanpaqpas", nispa. D'Alcicourtqa perqaman k'askakuq soldadokunatan sinchita qhawarirqan, paykunan sonqomanta qhawarispa umankuta kuyuchirqanku .

Lazaro tapurqan: "Inquisicionqa ñoqamantan karqan —Su Eminenciawan, escribawan ima, arí?", nispa.

D'Alcicourtqa umanwanmi nirqa. "Llaqtaypaqmi Iglesiasmanta representanteta mañakurqani *mana* Saqrachu kasqaykita , aswanpas phalaq runalla kasqaykita willananpaq", nispa. Payqa kallpawanmi kunkanta chuyancharqa. "Castillopi nishuta unay qhepakusqanpi, hinallataq sapa kuti cuidasqa kasqanpi allin kananpaq, yuyayniyki, tiempota tarirqan delicado posiciónninchista huñunanpaq, kunanqa sut'inmi causa, ¿aw?"

Lazaroqa huk ladota qhawarirqan.

D'Alcicourtqa nillaraqantaqmi: "Chaywanpas, llakikuyninkunawanmi Avignon llaqtaman ayqekurqan", nispa. Payqa hombronta kuyurichirqan. "Manan ima recursotapas atirqanichu, manan kamachiya atiymanchu k'aspipi ruphachisunaykipaq", nispa.

Lazaroqa chukchanta chukchuykusqa. "¿Su Eminencia ruphachiyta munawarqan? Chaywanpas tariwarqanmi phalaq runa kasqayta. Escriballan hukta niwarqan".

“Manan imapaschu, manañan llakichisunkichisñachu, amachasqaymi kashanki, llaqtaypas kunanqa thakmi kashan huk cristiano phalaq runalla chawpinkupi kashaqtin”, nispa. Payqa kutirispami guardiakunata, paykunan perqaman sayaripa paykunata rimapayarqanku: “¿Manachu kayqa?”, nispa. Paykunaqa huklla hina kutichirqanku; “Arí, m’Señor.”

“Chaywanpas, ¿Huñuwankichischu Saqra kanaypaq?”, nispa. nispas Lazaroqa tapusqa.

Kunkanta usqhaylla kuyurichispa kutichirqan: “ Imapas allinmi, allinlla kasqaykiraykullan”, nispa.

“Munaspaykiqa, m’Señor;

D’Alcicourtqa suspirarquspan umantapas kuyuchirqa. “Ancha allinmi, willasaqmi, qallariypi , huknin soldadoy hap’isqaykimanta willayta apachiqtin, creerqani atisqaykita —um, .

chhaynapi ichapas qankuna kankiman karqan —Saqra , hap’isqa”, nispa. Payqa hombronta kuyurichirqa “Yuyariynin qanmantapaq allin llimp’iyuqmi karqan, pisillata niyta munaspaqa; imaynan payqa huñunaypaq kamachiwarqan, runaykunamanta aswan hatun sayayniyoq uma hunt’a sayayniyoq, dragón hina manchay raphrayoq, wakatapas mikhunanpaq hina hatun kiruyoq. Mana imapaq valeq simikunalla, paykunaqa karqanku; qapariy hina mana imatapas ruwaspa, chaymantapachan pisi tiempolla kasqaykimanta yacharqani”, nispa. Lazaroq hawanman huk presentakuq makinta pasaspa asikuspa nirqan: “Qhawariy. Qankunaqa manan Saqrachu kanki —nitaq mayqen Saqrapas chaypaqqa— phalaq runallachu kanki”, nispa.

Lazaroqa umantapas kuyurichirqa. “Chaywanpas, sichus Saqra kanaypaq huñuwarqanki chayqa, ¿imaraykutaq wasiykiman haykuchiwarqanki?”, nispa.

Paykunaqa ñawinkuta maskhanakurqanku.

D’Alcicourt qunqayllamanta sayarirqa, makinkunata qipanman hapiykuspanmi pampata purirqa hinalla huk ñawi Lazaroman. Hinaptinmi qunqayllamanta sayaykuspan taloninpi muyurirqa Lazaroman tukuy sunqunwan qawananpaq, nirqa: “Arí, imanasqataq ñuqa hina Dios manchakuq runaqa, tukuy mana chuya kaqkunata invitanman, imaynam...

Kikin Saqra, kikin wasinman?”, nispa. Asirikuspanmi perqaman suchuykuspa sayarirqa , hinaspa Lazarota alabarqa: “Qanqa allintam yachanki rimanakuy disciplinata, pisillatam saqinki mana imatapas ruwaspa rimanaykipaq. Rikuwanmi obisopotapas aswan allinta atiwaq, discursopipas mana acuerdopipas”, nispa. Payqa samayta qechuruspanmi aswan sunqumanta sayarirqa: “Chaywanpas, manam ancha sasachu karqa ñuqapaqqa, manam ima ñanpas karqachu, aswanqa uyariqkunatam insistirqani qanwan kуска. Sichus soldadoykunaq nisqan hina Saqra kanki chayqa, huñunakurqanim huk laya pactota ofreowanaykipaq, yaqapaschá mana ñoqapaq hina akllanakunata qowanaykipaq”, nispa.

Lazarotaq payta tapurqan, kunkanpi astawan manchakuspa: “¿Imayna —um, munaspaqa— ima pactotaq?”, nispa.

D’Alcicourtqa reqsikurqanmi : “Cheqaqtapunin huk acuerdo llaqtaypa kawsayninta qespichinman —kikiypa kawsayninwan cambiaspa, cheqaqmi ”, nispan D’Alcicourt reqsikurqan, Lazaroq chimpanpi tiyayninta yapamanta hap’ispa.

Lazaroqa kunkanta ch'uyanchaspa solemnemente willarqan: "Ichapas Saqraqa — vidaykimanta aswan askhata qechusunkiman , señor, ¿imataq almaykimanta?", nispa.

Chay runaqa umanwanmi nirqa. "Arí; almay, Hugonta atipaspa wiñaypaq allpaykunata, runakunatapas pay hina aycha mikhuqkunamanta amachaspa, ñawpaqninpi makinta hap'iykusqa hinaspa asirikuspa kuisqa nirqa: "Ichaqa, Diospa Gracianwan, pactoqa manam kananchu karqa, mana Saqra kasqaykirayku, aswanqa raprayuq cristiano runallam, payqa chaynallataqmi cristianomasiykunatapas salvanman Hugonpa millay mastarikusqanmanta!", nispa. Puñonkunata techoman kuyuchispa kusikuywan kallpawan waqyarqan: "Cristoq Sutinpi, mañakuyniykunata kutichipurqan huk phalaq runaq diosninwan, paymi Saqramanta qespichivasunman, payqa Hugonmi, allin llaqtaytataq amachanman wiñaq millay kayninmanta! Cheqaqtapunin Señorqa musphana ñankunapi purin", nispa. Soldadonkunamanmi kutirirqa . "¿Manachu Pay?", nispa.

"Arí, m'Señor", nispas kutichirqanku, respetowan.

Lazaroqa quijadanta churaspa pisi tiempolla ñawinta wisq'aykusqa, chay ratota yuyayninpi pesaspa. "Chaywanpas, huk runaq kawsayninta qechunaypaqmi insistinki ", nispa.

D'Alcicourtqa siminta llañuyachispa umanwan rimarirqa. "Allin, Dios sonqo yuyayniyoqña kashaspapas chayna llamkaymanta, huñurqanim reservakunaykichikpaq", nispa. Makinta chaleconman churaspa huk jingling bolsata horqomurqan "Ñoqapas preparasqa kashani qoykukuq indemnización qonaypaq".

Bolsataqa chhaphchirqan: "Kimsa chunka kinsayoq qori genovezmi chhayna llakikuykunata pisiyachinan, arí?" Bolsapa correankunata suchuchispanmi chawpinkupi kaq mesaman lllasa qori qolqeta hich'aykurqan, hinaspan nillarqantaq: "Yaqa llapan qharikunaqa manan hayk'aqpas chay hinata ganankuchu tukuy kawsayninkupi; ichaqa, 'tis llapan qanpa allin kutimusqaykipi. Ñoqaqa hatunchasqa runan kani, simiypas cheqaqmi", nispa. Asirikuspan Lazaroman k'umuykuspa tapurqan: "¿Kunanqa, ¿ima ninkitaq huk p'unchaylla llank'asqaykimanta tukuy kawsayninpi paganapaq ?", nispa. D'Alcicourtqa cejasninta hoqarispan Lazaroq kutichiyninta suyarqan.

Lazaroqa cuidadowanmi qhawarirqan urayman kutirisqa puñalpa chawpinta, puntantaq mesa pataman chinkaykusqa, huk chhikanta llimp'i llimp'i quri montón, cuchilloq suni llanthunpi kashasqa . Umanta kuyuchispataq kutirirqan. "Manan tukuy imapas cambiakunmanchu, m'Señor." Payqa kutirispas qhawarispas makinkunata hoqarirqan, ch'aqwaypi hina. "Qanmi nirqanki almaykita haywayta munasqaykita, mana qanpa kashaqtin, kunantaq insistishanki, runaq kawsayninta qechunaypaq, mana ñoqaq hap'inaypaq kashaqtin. Makinkunata wasanman wikch'uykuspa suspiran: "Pampachaykuway, m'Señor; tukuy allin yuyaywanqa manan imatachus mañakuwasqaykitaqa ruwayta atiymanchu ", nispa.

D'Alcicourtqa uyanqa urmaykusqa. Chay qolqekunata bolsanman kutichispataq quijadanta churarqan.

Chay correakunata allinta aysarqan , chaleconpa uranpi bolsata llimp'iykusqa, dedonkunata mesa patapi t'inkisqa, .

hinaspan Lazaroq uyanta allinta qhawarirqan. Chaymantataq pisi tiempolla ch'inilla kasqankuta p'akispa tapurqan: "Lazaro, ¿hayk'aqllapas uyarirqankichu kinsa profetakunamanta mach'aqwaymantawan willasqankuta?", nispa.

Lazaroqa reqsikuranmi: "Manan ñoqaqa ruwarqanichu", nispa .

"Chaynaqa willanaymi" , nispas aswan allinta tiyananpi tiyaykuspan nisqa. Lazaroq hombron patanta qhawarispa karuta qhawashanman hina. "Kayhinam pasarqa ..."

"Huk kutinmi, kinsa wawqekuna karqan Diospa profetankuna hina dotasqa karqanku. Kuraq kaqmi ñawsa karqan, chaywanpas saminchasqa karqan allin uyariyan, payqa uyariyta atirqanmi ima millaytapas aswan karumanta. Chawpi wawqeqa dotasqa karqan hukniray rikuywan; payqa atirqanmi rikuyta ima posibilidadatapas, hinallataq cambiay destino puriyanta chayrayku. Hinaspa sullk'a wawqeqa karqan pisi simikunata rimaq runa, payqa karqan. chaywanpas, mana costumbrasqanku simiwanmi sumaqchasqa karqan, chaymi angelkunawan rimayta atirqan.

Huk p'unchaw paqarin, iskaynin kuraq wawqikuna sumaq mikhunata wakichirqanku, hinaspa; chaymanta pacha sullk'ataq paykunamanta t'aqasqa tiyarqanku, chaymantataq wawqinkuta pusaq rirqanku huk qaylla llaqtacha. Iskay llaqtachakunapa chawpinpi sapallan maqasqa ñanninta purichkaptinkum , ñawsa wawqiqa sayaykuspan advertisqa: 'Uyariniñam qatinqin hatariypa hawanpi mana allinpa kayninta —'tis a ready serpent, laying in wait', nispa.

Chawpi wawqiqa ñanta maskhaspa kutichisqa: 'Arí, 'tis so', nispa. Ichaqa, sach'a-sach'a ukhunta huk k'ikllu ñanta rikuni , chaymi wawqenchispa llaqtanman allinta pusawasun', nispa.

Kuraq kaqmi quejakusqa: 'Manan reqsinichu ancho k'aspitaqa derecho k'iti ñan hina', nispa. Ichapas mach'aqwayta manaraq mach'ashaqtin wañuchisunman', nispa. Chay mach'aqwaymanta llakikuspataq nillarqantaq: 'Ichaqa ñawsa kasqayrayku kaypi suyasaq wañuchinaykikama', nispa.

Chhaynallataqmi mach'aqwayta manchakuspa huknipas kutichirqan: '¿Ichapas mana wañuchinanchischu Diospa huknin kamasqanta , chay mach'aqwaymanta karunchakunanchispaq allin yuyaywan saminchawashaqtinchis ? Hinaspapas ñawsa kasqaykiraykun, kallpachakushaqtiyqa hap'isunkiman', nispa. Paykunaqa rimanakurqankun, allin razonta tarispanku mach'aqwaymanta llapanta karunchakunankupaq; hinaspan sachaman lliwchakurqanku, llaqtachaman riq ñanpi.

Chay p'unchaymi kinsantin wawqekuna llaqta ñanninta kutipurqanku, llapanpi musphasqa, hamuq raymimanta rimaspa, manataqmi yacharqankuchu ñawpaqenkupi tukuy ima kashasqanmanta. Chaylla mach'aqwayqa saltaspa sullk'apa talonninta takaykusqa. Chay iskay kuraq wawqenkunan usqhaylla mana imamanta manchakuspa aparqanku, hinaspan higos sach'aq uranpi cuidarqanku. Chay qhepamanmi sapankanku hukninta tumparqanku sullk'a wawqenkun mana allinpi tarikusqanmanta.

Chawpi wawqitaq kuraq runata k'amispa: '¡Yacharqankin mach'aqway ñanpi kashasqanmanta, chaywanpas, kutimusqaykupiqa manan uyarirqankichu! ¡Kunanqa, ¡ wawqenchis maqasqaña!', nispa.

Chay kuraq wawqetaq chawpinta anyarqan: 'Hinaspa mach'aqwayta yacharqanki', nispa ñanpipas karqan, kayta tapuqtiy mana wañuchiya munasqaykirayku de tu! ¡Kunanqa, ¡munasqa wawqenchikqa wañunanpaqñam kachkan!', nispa.

Chaymanta, sullk'ataq wak simikunapi qaparispa, qharikunata manchachispa ch'inlla kanankupaq. Paykunamanmi willarqa huk angel payta rimapayasqanmanta: "Diosmi karqa, . mach'aqwayta ñanman churarqan, pichus ñanpi purinanpaq hina kasqanmanta yachananpaq . Hinaspa wawqeykikunata saminchasqanmanta pacha a allin yuyaywan Saqrata reqsinankupaq, chaywanpas manan rikuchirqankuchu usqhaylla nitaq debertapas chay hinata horqonankupaq; Paymi willarqan, kunanmantapacha, mach'aqway tukupunanta chaki uranpi dragón hina, sapa llaqta runaq talonninta takaspa, wañuchinankama ', nispa.

Chayta uyarispankum iskaynin wawqikunaqa sayarispanku cepillota takarqaku; mach'aqwayta ñanninta wichayman urayman qatispa, tukukuyipi wañuchinankukama . Hinaspan testigo hina ayanta higos sach'aman kutichimurqanku, hinan wawqenku wañusqa kashaqta tarirqanku", nispa.

Kunanqa codonkuna mesapi sayasqa, dedonkunapas hukllawasqaraq kashaqtin, D'Alcicourtqa Lazaroq uyanta allinta estudiarqan sut'inchashaspa: "Imaynan kinsa wawqekunawan pasarqan hina, millay wañuchiypi mana deberninkuqa, wawqenkuta wañuchiq millay millaymanmi tukupurqan . Hinallataq imaynan mach'aqwaypas kawsan sapa allin runamanta maqanakuspalla hap'inanpaq; chaynallataqmi Hugonpas chaynata ruwan", nispa. Payqa sumaqlatam mesata llachpaykurqa: "Uyariway, Lazaro; mach'aqwayman asuykuspa wañuchiwaqmi. Mana munaspaqa pachak-pachak allin qharikuna, warmikuna, wawakuna ima wañunqaku. Hinaspa Hugonqa wañuchishallanqa p'unchaynin tukukunankama . Diospa phalaq runan hinallataq Allin Ejercitonpi kamachin hina, reqsinaykin qanpa extraordinario regalo hinallataq hatun deber llaqtanta mana allinmanta qespichinanpaq. ¿Huñuwanki? ' Dios deberniyki, kunan p'unchay", nispa.

Lazaroqa qaqchakuspanmi kutirirqa, D'Alcicourt qunqayllamanta llakikuyninta thasnunanpaq kuyuptin . "Manan, sut'ita uyariway, Lazaro. Kay supayta wañuchiy, Hugon, ñoqataq churasqayki gobernador personalniy hina Gildardpa castillonpi hallp'ankunapipas, llapanpi huk hatun ejercitota qospayki chay regionta kamachinaykipaq. Chay ratopin, mana imapaqpas munankichu puchuq p'unchawniykikunapi. Tukuy kaykunata, qosqayki, imapas chay hina pisi tiempollapi facil-llata hunt'anaykipaq. Simiy iskayninchik kawsananchikkama, ñuqawan kуска servisqaykikama", nispa.

Lazaroqa puñalninta qhawasparaqmi nirqan: "Chaywanpas wañuchinaypaqmi niwanki", nispa . "Ichapas kan

huk ñanpi, ¿iskayniykichispa chanin, allin arreglo?”, nispa. Payqa k’umuykuspan insistirqa: “Manan kay runaq kawsayninta qechuymanchu, Señor D’Alcicourt —manan atiymanchu”, nispa. Chay noble runaqa mesa patapi puñunanta laq’aykusqa. Chay cuchilloqa ladonmanmi urmaykusqa.

“¡Diosrayku!”, nispa. Payqa sayarirqa. “¿Imapas debernioqchu kanki otaq cristianomasiykikunata khuyapayankichu?”, nispa.

Lazaroqa huch’uyaykukuspa kutichispa qhawariyninta uraykachirqa;
“Sichus kusichisunki chayqa, Señor ;

qelqasqataq: Ama manchakuychischu cuerpotá wañuchiya atiqkunata, ichaqa ama almatapas. Iskayninta chinkachiqlata manchakuy. Imaynatataq runamasiymanta deberniy utaq khuyapayakuyta qawachisqa hinaspa wañuchisqa kikinpi? ¿Imaynatáq Diosta serviyman hinaspa kamachikuynta negayman?”, nispa.

D’Alcicourtqa guardiánkunanaman kutirisan makinkunata hoqarispá urmachirqanku. Paykunata qhawapayasqa, sut’ita musphasqa. “¿Ima señaleta kayqa —yaqapaschá ñakaywan phiñasqa kashani?”, nispa.

Paykunaman quejakushaqtinmi Lazaroman presentakuq makinta haywarirqa; “Payqa kaypipunim kachkan —kikin castilloypi— payman kikin kutichiynin. Kay sapallan raprayuqmi supaytapas harkanman, Hugonta, llapan ejercitoy mana atichkaptin. ¿Imaynatáq allin suerteta tariyman karqa pawaq runata tarinaypaq, ichaqa yacharqanim iñiyinpa tukuy sunqunwan mana ruruq kananpaq Saqrapa qayllanpi?”, nispa. Payqa techota qhawarisqa. “Kuyasqay Dios, askha allin runakunatan chinkachirqani, kunankama!

¿Kayqa Jobpa prueba hinachu kanman?”, nispa. Payqa soldadonkunatan tapurqa, mana creespa: “¿Kaymanta aswan hatun, millay augurio huk llaqtapaq kanmanchu?”, nispa.

Soldadokunaqa qawariyninkutam urmachirqaku.

D’Alcicourtqa makinta mesapi laq’aykuspan Lazaroman k’umuykuspa, k’umuykuspa: “Ancha allinmi chaypachaqa. Ñan qanmanta willasqaykirayku, askha atiyniyoq soldadokunata, askha mikhuykunata, suministrokunatapas, ancha valorniyoy tiempotapas chinkachirqani. Hinaspa Hugonpa chaylla atacasqanwan, manan mayqenninkutapas chinkachiyta atiymanchu karqan!”, nispa.

D’Alcicourtqa thakmi nillarqantaq: “Ichaqa, kay chinkachiykuna kikiypa decidisqaymanta hamun kasqanrayku, manan ima ruwaytapas atiymanchu, aswanpas chaskikunaypaqmi, manan allintachu allin iñiyiykita hap’iyta atiyman munayniyta pisichaspa, ichaqa, kay decidiyqa umaykipin kanqa, pachak-pachak cristianokunaman seguro manchay wañuyta apamusqanrayku, yaqa llapankun warmikuna, wawakuna, kuraq runakuna ima”, nispa. Chaymantataq Lazarota huchachaspa dedonwan chhaphchirqa. “Hinaspa Historia wiñaypaq yuyarichun huk sapallan hinaspa kikiñanpaq munaq phalaq runa —Lazaro Gogu— llapankuta wañuchisqanmanta, pay kikin chanin kananpaq atiyniyoq espadanwan!” Mesa patamanta puñalta hap’ispa vainaman churarqa, hinaspan yapaykurqa, pisichasqa qhawarispa: “¡Huk espadata ancha hatun —chay hina calibre— manan necesitanchu kuyurichiyta waranqa waranqa runakunata wañuchinapaqpas!”, nispa. Kutirisanmi punkuman kallparqa, manataqmi qayarqachu: “¡Guardiakuna!”, nispa.

Qunqayllamantam punku kicharikurqa Lord D’Alcicourt soldadonkunawan chay cuartomanta llusqiptinku, chaymi Lazaroqa saqirqa yuyaymanananpaq ima obligacionkunapi hinaspa chaymanta ima suyakuykunapipas, chaymi...

maygen kamachisqa, cristiano phalaq runatapas compañanman.

~*~

Castillo perqakunaq hawanpin tuta p'achaqa inti lloqsimuy ladomanta ayqekurqan; Ch'akisqa intitaq qhepa k'anchayninta wikch'uykurqan Lazaro hap'isqa kasqanmanta huk p'unchaytawan señalanapaq . Hanaq pacha chimpapin , crepúsculo nisqa ñawpaq ch'askakuna wispy phuyukunata, puka mantankutapas t'oqyachirqan inti chinkaykuymanta. Hinaspapas suni llanthunkunaq, puñuysapa t'oqokunaq hallp'anpa hawanpi —D'Alcicourtpa castillonpa inti haykuy ladonpi hinallataq , manataqmi huk ligapaschu llamp'u chakrakunata, llanthu sach'a-sach'akunatapas— huk listo ejercito, yaqapaschá kinsa waranqa caballopi puriqkuna, chakipi soldadokuna ima, hukllachasqa karganku mach'aqway wayq'oq qaqa pampan. Chay k'ikllu columna umapin huk hatun caballero sillanpi tiyashasqa. Cascopa viseranta hoqarispami, puñunankunapa hawanpi hinaspa ñawpaq makinkunapa hawanpi armadurapa churanakunata allicharqa —'twas Hugon of Borbonaise. Iskay sillakuq caballerokuna paywan kuska rirqanku.

Hugonpa lloq'e ladonpin huk caballero chay barranca pataman, huk k'ikllumanpas rikuchirqan. “Señor, kutimun .”

Hugonqa ñawpaqman puriq scoutmanmi yuyayninta churarqan, paymi caballonta pusarqan huk qaqa terraplén urayman, hinaspan barrancaq uranman nivelakurqan. Hinapinmi huk kallpawan pakikururqa Hugon kallpawan tapukuchkaptin; “¿ Manachu D'Alcicourtpa Saqran chay waynata wañuchirqan?” Iskay caballerosninpa chawpinpi huk k'iti ñawinta wikch'uykurqan . 'Tis otaq allin augurio, otaq hatun millay, allin velowan qatasqa”, nispa. Payqa usqhaylla ñawpaqman puriq scoutta estudiaspa runankunaman willarqan “Payqa runanmanmi imatapas apan; listo kaychis”, nispa. Chay iskay soldadokunaqa espadankuta hap'ispa qhawarqanku chay waynaq asuykuyninta .

Hugonpa paña ladonpi kaq soldadotaq haywarirqan: “Ichapas k'irisqa kashan?”, nispa.

Hugonqa umantapas kuyuchisqa. “Chayna k'iripaqaq sinchi sayaqmi tiyaykun, caballonqa kallpawanmi sillakun. Listo kaychis q'otukunapaq, otaq kikin Saqraq velopaq”, nispa. Chay scout ñawpaqman risqanman hinan iskaynin caballerokuna viserankuta uraykachispa Hugon tiyaykurqan, mana kuyurispa.

Chay scoutqa pisiyachisqa, caballonqa sinchita wayramusqa.

Hugonqa tarde kasqanmanta rimarirqa. “Chay castilloqa manan Inglaterra Reinopichu kashan, wayna”.

“Pampachaykuway, m'Señor”, nispas wayrayuq scoutqa nisqa. “Siervoqa yuyaqañan kasharqan, tardetaqmi chayamurqan, 'Kastillumanta k'aspikamaqa karu puriyami karqan, paypaqqa.”

“Chaynaqa, ¿imatataq nin kamachi?”, nispa.

Chay scoutqa caballonta Hugonman asuykachispa urqunman k'umuykuspa, samayninta hap'ispa , susurquspa nisqa: “Astrologoykiqa cheqaqtan riman, rikusqanmanta, m'Señor. Cheqaqtapinin, Señor D'Alcicourtqa raprayoq Saqrata hap'irqan. Payqa cuidanmi lllasa guardiawan, huknin uray pasillopi celdapi, allin reqsisqa invitado hina chaskispa. Hinallataqmi, Obispopas

huk decreto formal nisqatan horqomurqan, Santa Sedeq kamachikuyninwan, chaypin nirqan cristiano phalaq runa kasqanmanta; ichaqa chaymantapachan obispo chinkapun. Chay sirvientepas niranmi: chay castillota usqhaylla atacanki chayqa, señor D'Alcicourtpa defensankunaqa manan listochu kanqa ", nispa. Chay waynaqa umanwanmi nirqa: "Cheqaqta rimasqanmantam creeni, m'Señor. Manam rikurqanichu chay castillotaqa sinchi guardiayuqta. Shinallatak chakra llankakkunapash ayllullaktapimi kan, mana llakichishkatapash rikuchinkuchu. Hinaspapas manan rikurqanichu k'aspi-linea patapi nitaq chaymantapas patrullakunata , manan imatapas, aswanpas k'aspipi liebrellatan ", nispa.

Hugonqa umanwanmi nirqa chay scoutpa makinpi kaq paqueteman . "Chaynaqa, ¿liebreta toqllachiwarqanki?", nispa.

"¡Ay!, ¡Manan m'Señor", nispas chay scoutqa mana allinpaq qhawarisqa, Hugonman chay paqueteta qospa. "Mana imapaqmi sayarqani . 'Kayqa sirvientepa regalonmi, payqa allintam chaskikun ñawpaqman purisqaykita. 'Agradecekuyninpa hinaspa hunt'aq kayninpa señalninmi . Payqa allintam ruwarqa qampaq hinaspa hukkunapaqpas achkata churananpaq; hinaspa nirqa qampaq hinaspa runaykikunapaqpas huk banquete listo kasqanmanta".

Hugonqa makinpi kaq paqueteta pesarqan manaraq chay tela kicharishaspa, chhaynapi khuchi aycha phatmasqa capakunata rikuchinanpaq. Aychata asnachispataq umanwan kuyuchisqa manaraq scoutta tapushaspa: "Sumaq mikhuy manaraq maqanakuy kashaqin; ¿imatataq yuyanki?", nispa.

"Ay, arí m'Señor; huk sumaqlata, huñuni", nispas waynaqa asirikuspa riqsikurqa, "Hinaspa awqaykipa kikin cocinanpi wakichisqa", nispa. Hugonpa iskay caballeronkunata qhawarirqan kуска kusikuyqa señalninkunata , chaywanpas sinchi qhawayllatan tarirqan. Paykunaqa espadankutam jubilakurqaku.

Hugonqa chay waynaman kutichisqa: "Chiqamanta, nisqaykimanjina , awqaymanta mikhuy", nispa. Chay telataqa wakmanta k'uyuspa chay paqueteta kutichispa payman wikch'uykurqan. "Chaynaqa saksaykuy".

Chaysi waynaqa sinchita millp'uykusqa. "¿Señor?", nispa.

"Qanmi kay allin kamachita aswan allinta reqsinki kaypi kaq runamantapas, payta rikuspa rimaspaykipas , ñawinta qhawaspayki, ¿manachu allin sonqoyoq kashaqta tarirqanki?", nispa.

"Arí, chaywanpas niwarqanmi chay regaloqa qanpaqpuni kasqanmanta , ñanpiqa manan aychatapas mikhunichu ", nispa.

"Chaywanpas, manan ñanniykipichu kashanki , kunan kaypi ñoqawan kashasqaykirayku. Hinaspa hukkunapaq askha kasqanmanta nirqan , ¿icharí?"

"Arí, m'Señor."

"Chaymantaqa aychata haywariyki, manaraq maqanakuy kashaqin wiksa hunt'atapas, ¡mikhuy!", nispa.

Hugonpa paña ladonpi kaq caballeroqa quejakusqa; "Payqa warmallaraqmi, m'Señor.. Sapa kamachikuyniykitam kasukurqa ."

Hugonpa lloq'e ladonpi kaq soldado hukninta hark'aspa; "Sichus m'Señorpa tukuy kamachikuyninta kasukunman chayqa, kunanqa chay waynaqa aychanta maskhashanman, ¿icharí?"

Hugonqa arí nirqan : "Cheqaqtapunin", nispa . "¡Aychata mikuy, wayna!, Saksaykita mikhuy."

Paña ladonpi kaq caballeroqa ñawinta muyuchispa kutirirqan; lloq'e lado caballero asikuspa , chay scoutta siminwan laq'aykusqanman hina. Chay waynaqa chay p'achata kichaspa mikhurqan

hayway.

Hugonqa kutirisan hombronpa hawanpi qhawaq, inti chinkaykuy qhepa k'anchayta reparaspa. "Con Cristo, Ch'uya kaynin, allin ch'aska qhawaqniypas, Killa Platonwan, Destinoqa ñoqanchiswanmi kashan", nispa. Payqa kutirirqanmi caballerosninman. "Hinaspa D'Alcicourtpa hallp'ankuna banderaypa uranpi hukllachasqa kaqtinqa, iskaynin regionkunan huk hatun provincia hina tukupunqa, Diospa Munayninta servinankupaqla, listo mana kuyuriq atiy hina, Su Majestad Francia nacionta defiendenanpaq". Hugonqa inti chinkaykuymansi caballonta pusaspa ejercitonta qhawarirqan, hinaspan caballeroman kamachirqan paña lardonpi. "Munani seguro kanaykita municionpa carronkuna allinta ñawpaqman purinaykipaq. Suyachkani runaykikuna carretakuna muyuriqpa lineanta churanankuta manaraq D'Alcicourtpa flechaqnikuna murallakunapa hawanpi kachkaptinku. Chay ratollapitaqmi carnerokunatapas maymi kananpi churankichik". Chaymantataq lloq'e lardonpi kaq caballero kamachirqan; "Hinaspa runaykikunata llaqtata ch'uyanchachinki, chakra llank'aqkunataq castilloman aysachinki, allinta hap'ispa D'Alcicourtpa flechaqnikunaraq alcancenpi, aswan kallpasapa soldadoykikunaraq huk parten punkukunaraq t'oqyayninta kallpachanki. Kunanqa, filakunaman willay ñawpaqman ñit'isqaykumanta".

Hugonpa iskay Capitankuna lardonmanta pernowan phawaykusqanku qhepamanmi, caballonta muyurichispan chay scoutta estudiarqan, payqa huk similla aychata hap'ispa llank'arqan. Dedonkunata llachpaykuspanmi makinta kuyuchirqa, hinaspa chay waynaqa makiwan ruwasqanman hina ruwarqan, chay p'achata wakmanta k'uyuspa chay paqueteta entregarqan. Hugonqa chay paqueteta sillanpa bolsanman churaspa chay soldadota qarqorqan. "Filakunaman hukllawakuy, wayna."

Chay scoutqa riendanta aysaspa caballonta tanqarqan.

Kunan sapallan, ichaqa huk ejercito qhepanpi kashaspa, Hugonqa inti lloqsimuy lado tutayaq hanaq pachata qhawarispa sonqollanpi qaqchaparqan: "Mana allin ruwaykunaqa manan mana qolqepaqchu ripun, D'Alcicourt. Ichapas Saqra chawpiyki kanman; chaywanpas, umaykita hap'isqa, imaynan Dios almaykita hap'inqa hinata", nispa. Caballonpa lardonman k'umuykuspa, simin t'oqonkunata ch'uyanchaspa, sillanpi tiyaykurqan. Chay hinapin, ch'aki mayu pataq saphikunawan qatasqa perqakunaraq chawpinpi, wiraqocha Hugonpa ejercitonqa astakunanpaq wakichirqanku. Uywakunan chhuqirirqanku, soldadokunapas kamachikuykunatan qaparirqanku, armadurakunaraq armakunaraq mana p'akisqa, t'oqyashaq qapariyninpas ch'isiyaq kurukunaraq mana samaspa qaparisqanwan kusha kashaqtinpas.

~*~

Huk araña hina, ch'isi hap'isqan patapi awaspa, Tiempoqa wañuq hanaq pachata tutayaqpa coconman rollorqan, chayllamanmi t'ikrasqa hanaq pachakunata huk achikyaq k'anchayman kicharirqan. Puka inti llusqiramusqanman hinam sapa suni hinaspa unaypaq llantuyta chullururqa, chaymi D'Alcicourtpa pisilla defiendesqan castillo murallakunapa filo ángulokunata llampuyachirqa. Hinaspa wixsan ukhupipas

rumimanta ruwasqa hatun wasi, q'omer punkuq hawanpi sellasqa, Lazaroqa allin reqsisqa invitadon hinallataq guardia preso hina qhepakurqan.

Eljoqa purisqa cuarto k'uchuman maypichus wañusqa ratata yuyarisqa. Payqa k'umuykukuspan dedonwan chay bandera rumikunata kuyurichirqan, hinaspan asnaykurqan, chaypin tarirqan ñut'u hallp'aq vinoq pisilla rastrokunallata. Sayarisa, musphasqa, hinaspan maskharqan cuartoq huk k'uchunkunata, huñukuspa, mana yachaspa huk cheqaspi chay ayataqa rikunman karqan; ichaqa, kaqla ch'usaqmi karqanku. Payqa quijadanta churaspa tapukusqa chay mana riqsisqa yuyariymanta. Kikinmantaqa wañusqa rata nisqa yuyayqa manan anchatachu paytaqa llakichirqan. Imachus cheqaqtapuni Lazarota llakichirqan, tarisqanmi karqan, ñawpaq kutita, yuyarisqan cheqaq kaqmanta qhawarisqan kunanqa Cheqaq kaqwan mana tupaq kashasqanmanta. Tukuy punchawninkunapi, Abadía catacumbas ukupi, sapa kutim imakunatapaspas imayna kasqanman hina qawaq hinaspa sienteq. Sichus huk qapariyta uyarirqan chayqa, chay t'oqyayqa cheqaqmi karqan, sapaqtaqmi paqarimurqan. Sichus ñawinpa k'uchunmanta kuyuyta rikurqan chayqa, cheqaqtapunin karqan k'anchaypas llanthunpas hukniray, chaymi kuyuyta rikch'ayninta ruwarqan. Sichus payqa musyarqan Allin otaq Mana allin kayninta chayqa, karqanmi qayllanpi huk qelqa otaq qhepaman revelacion, chaymi sapa kutilla chanincharqan chay sientekuyninta. Hinaspapas yuyarisqankunaqa manan hayk'aqpas pantarqanchu, mana manchakuspa sapa simita, rikch'anachiyta ima waqaychananpaq yanapayninwan re sapa tomomanta, huk entero escritoriomanta—”

Sinchita suspiraspa mesaman puririrqan, wañusqa rataq pakasqa kayninta mana allinpaq qhawarispa, chukchantataq qhepaman ñit'iykurqan.

Ninrinta k'irisqa q'omer punkuman, mana hawapi mosoq qapariykunata uyarispa. Unaypiqa, t'uqyaykuna punkupa q'illay pestillonpa ñawpaqninmi chay kikin mayllakuq warmipa haykuyninta, kunanqa yana telawanmi makinpa hawanpi qatasqa.

Lazaroqa asirikurqa, chaywanpas manam chayna chaskikuq hinachu kutichirqa. Aswanpas chay p'achata kicharispas hoqarispa yana camisata qorqan, astawanqa paypaq hina. “ Ima allinpaqchus servin chayqa, kaymi aswan allinta tupasunki”, nispa. Payman ñawinta kuchuspa, yapaykurqataq: “Chay yuraq kamisaqa vino qhelliwanmi waqllipun”, nispa. Payqa llusqirqa, chay camisata wayraman laq'aykuspan kichasqata hap'iykusqa: “¿Ñoqaykuchu?”, nispa .

“Ay, arí”, nispas Lazaroqa yapamanta huñunakurqan, camisaman kutirispas, p'achachisqanman hina. Paymi yuyaychawarqan: “Ichapas, huknin camisata maqchikuyman —askha p'achakunatan picharqani, vinowan qhellichasqa”, nispa. “¿Ima colortaqa kay p'achakuna kasqa?”, nispa. nispas hatunchakuspa tapusqa.

“Sombras de marrón;aswantaqa, paykunan karqanku”.

“Cheqaqtapunin; manan yuraqchu karqanku. Yuraqtaqmi mana pampachaqa. Kunanqa yana p'achawanmi churakuwaq —kunkaykimanta chakiykikama— , chhaynapin manaña llakichisunkichu vinomanta otaq viciomanta, gaucheriemanta otaq huk qhelli ruwaykunamanta waqlliqa manchakunawan, chaykunan qhellichasunkichis”, nispa. Chay camisataqa raphrankunamanmi allinta churarqan, muyuchispataq blusanpa botonesninpi ocupasqa kasharqan. Manañataqmi huk cambiota haywarirqanchu, hinaspan makinpi ñawinta hap'irqan. Lazaroqa sapa kutillanmi siminta qhawasharqan

sapa musuq botonwan pursing, imaynam runakuna ruwayman hina, dedonku mana ancha llalliqña kaptinku machuyasqankuwan.

Llakisqa Lazaroqa huk ladota qhawarirqa. "Ama hina kaspá pampachaway mana yuyayniyoq kasqayta, manan camisata qhellichayta munarqanichu", nispa.

Payqa usqhayllan repararqa: "Ay, manan chay manchachu", nispa. "Manan imapaschu", nispa.

"Chaynaqa, ¿imataq llakichisunki?"

"Manan imatapas, nini, amataqmi ñoqa hina yuyaq, mana yuyayniyoq viudamantaqa llakikunaykichu, kunanqa makiykita qoway", nispa.

Lazaroqa makinta haywarirqa, paytaq puñunanta derechasharqa. Paytaq tapuwarqa: "Ama hina kaspá, willaway, munaspáqa, ¿imaynatataq chimpárqayki?, ¿allinchaymanchu?", nispa.

Warmiqa asikuspan asikuspa ñawinta muyuchirqa, huknin puñunanta derechananpaqla kuyurirqa.

Lazaroqa llampu makinta churarqa makinpa hawanman, hinaspa dedonkunata upallachirqa. Huk ratullapaq, maypachachus paykunaq ñawinkuna wichqasqa kaptin, Lazaroqa qawasqanpi nanayta qawarqa. Qonqayllan makinkunata paymanta aysaspa qhepaman kutirispá makinkunata chimpachirqa. "Manan derechoyoqchu kanki, maestro Lazaro."

Lazarotaq nirqa: "Manan entiendenichu, mana camisachu chayqa, ¿imatan ruwarqani?", nispa.

Umanta kuyuchispataq ñawinta k'iskiyyusqa. "Manan imatapas ruwarqankichu, tukuy imapas imayna kananman hinan, qanpaq. Pisi tiempollapaqmi payman presentakuq makinta haywarirqa, hinallataqmi nirqa: "Noble runaq bañakuynintan ruwarqanki, reypa fiestantapas, kunanqa aswan sumaq p'achawanmi p'achakunki, aswanqa, tukuy imapipas allin yuyayniyoqmi kanki, hinaspapas ukhunchasqa iñiyniyoqmi kanki, imachus kasqanpi creesqaykimanta, allin mana allin kasqanmanta — huk sumaq kaymi mana iskayrayaspa allinta yanapasunki. Astawanraqmi, allin qhali kaspá kawsanayki, unayta, imapas pasasqanmanta kawsay —mana imawanpas watasqa, qespichisqa qan kikiykita hinallataq Diosmanta. Hinaspapas llapan allin meritoykikunawan, saminchayniykikunawan ima, kunanqa allin suerteyoqmi kanki yachanaykipaq m'Señor kacharichiyta yuyaykusqanmanta, kaymanta karuman phawaykuspa kay sasachakuyniyoq cheqas qonqanaykipaq."

Lazaroqa chay ratopin kusikuyamanta k'ancharirqa. "¿Kachariwananpaq rimanakusqañachu?", nispa.

Payqa umanwanmi nirqa: "Kayta, payqa kanmi. m'Señorqa allin sunquyuq runam —hina allin kayninkuna faltachiqkunawanpas", nispa.

Lazaroqa manañam asirikurqañachu. "Noqaqa munani —ima mañakuwasqanmanta— manapaschá yachankichu—"

"Tukuy imatam yachani, yachachiq Lazaro —yuyasqaykimantapas aswan achkaraqmi."

"Waw?"

Payqa qaqchakuspanmi makinta caderasninman wischuykurqa, hinaspa rimachkaptin umanta kallpawan muyuchirqa.

"Cheqaqtapunin chayta ruwani, maestro D'Alcicourtpaq, paypaqpas camara personal hinan llank'arqani

wawakuna, yaqa llapan p'unchawniykunapi. Sapa imapas pasakusqanmantam yachani, imayna rikurimusqanman hinapas. Chayna kasqanraykum yachani huk cortesía qankunaman qusqanmanta, mana tupachiy atina mayqin distinguido invitadowanpas haykapipas wasinpi chaskisqanmanta. Chaytaqa yachanin, botastapas chakiykkipitaq taytanpa karqan; hinaspa kunan churakusqayki blusa, paypa. Hinaspapas yachanin, pisi mikhuy kashaqtinpas, payqa insistirqanmi huk fiestawan kusikunaykita, chaytaqa manan hayk'aqpas huk kutillatapas pay kikinpaq waqyarqanchu —chay mikhuyqa manan pisichu karqan Su Majestad, Francia Reymantaqa. Hinaspa kunan p'unchay, kunan yachani, paywan audienciata mañakuqtiy, insistispaymi cuarto punkukunata kicharinanpaq, mana Hugonmanta qespichiwananchispaq, chayrayku kikiykichispa creesqaykichikta”, nispa.

Siminta kicharirqa rimananpaqraq, payqa kuchurqa: “Maestro Lazaro, kunan punchawmi rikurqani imatapas, chaytaqa huk kutillatam rikurqani tukuy watakunapi —chay mana qunqay atina nanayta qawarqani chay punchawpi, chay punchawmi m'Señor yacharurqa kuyasqan señora D'Alcicourt wawqinkunatawan Hugonpa makinpi Gildardpa castillonpi wañuchisqa kasqankuta. ¿Munawaqchu chayta yachayta, chaytam rikurqani, Maestro Lazaro?”, nispa.

Lazaroqa qallarirqa; “Imatataq...”

“Waqashaqtinmi hap'irqani —waqarqani”, nispas thuqaykusqa, “¡huk warmacha hina!”, nispa. Ñawinpas waqaymanmi punkisqa; chaywanpas, payqa hark'akuspan hinalla rimarqan: “Ichaqa rikunki, manan pay kikinmantachu waqarqan. Manan, manan —sonqonta yachanin. Payqa waqawarqankun —llapanchismanta mana amachay atisqanchismanta. Payqa yachanmi Hugon ima ruwananchista, mana atiyniyoq hinataqmi sientekun chayta hark'ananpaq”, nispa. Chaymantataq mesaman urmaykuspa bancoman urmaykurqan, makinkunata uyanta kuyurichispa. Payqa waqaspanmi, upallalla waqaspanmi phatarirqa.

Lazaroqa kunanqa hawanpin sayasharqan, mana ima ruway atiq hina sientekuspa. Kutirisan punkuta qhawarirqan, yaqapaschá suyasharqan waqayninta huk runakuna uyarinankuta, paykunan thasnunkuman. Chaywanpas manan hayk'aqpas punkuqa kicharirqanchu chay warmiq waqayninpaq. Payqa quijadanta k'iskiyykuspan perqakunata escanearqan, chaypi qelqasqa cheqastapas tarinmanpas hina, consuelananpaq allin simikunata —nanayninta chinkachinanpaq, kikin sonqonpa phawayninta allichananpaqpas. ‘Waqayninqa kikinpa botellapi nanayninkunamantapas hamunman hinan karqan, llapa runarayku waqashanmanpas hina, paypaqpas. Hinaspa sapa mosoq llakikuy phatasqanwan, sinqanman huk cuchillopas aswan ukhuman kuchusqa hina sientekurqan, ukhunmantaraqmi llañuyasharqan. Paypa ukunpim sentimentokuna kuyurirqa; ima ukhu, p'akisqa vasomantapas nanay, phiñakuy, llakikuy ima wichayman timpushaq hina. Lazaroqa llakisqa warmita qhawarirqan, uyanta makinpi hap'ispa. Qatiqnin weqentaq, maskhasqanqa, manan makinmantachu kuyurirqan, aswan waqaymi puntata qatiparqa. Hinaspapas yaqapaschá parayta qallarirqa, Edén llaqtapipas”, nispa. Lazaroqa siminta kanispa waqarqan chay warmiq wañusqa ayllunmanta, mana waqayta atisqankurayku kikinku. D'Alcicourt manta, llaqtanmantawan waqarqan, Hugonmanta qespichisqa kanankupaq pisi suyakuyniyoq kasqankurayku. Hinan pay kikinmanta waqarqan taytanmanta aswan askha kananpaq, pachak-pachak runakunata Saqramanta qespichinanpaq mana listo kasqanrayku.

Paypa ukunpim convencikuykuna tikrakururqa, llakikuy hinaspa piñakuy hina...”

Makinkunata mesa pataman laq'aykusqa, warmita manchachispa ch'inlla kananpaq.

“Maestro Lazaro, pampachaway”, nispas warmiqa huñukuspa valekusqa.

Lazaroqa usqhayllan uyanta ch'akichispa samayta hap'irqa. “Ñoqaqa kamachikusqanman hinan ruwasqa, munaspaqa maskhani huk audiencia Lord D'Alcicourtwan kuska”, nispa.

“Ay, kuyasqay Dios —salvawankiku?”, nispa. Chay warmiqa qonqayllan sayarispa Lazaroman wikch'uykukurqa ancha kuisqa, chaymi yaqa chakimanta kachapurqa.

Chaymantataq kacharispa uyanta picharqa. Hatun asirikuspanmi willasqa: “¡Kay ratopin m'Señorta apamusaq! ¡Payqa musphanqa!” nispa. Payqa manaraq makinmanta hap'ispa kutirinanpaqmi ruwarqa. “¡Ay!, ¿Masta Lazaro, ¿imatapas mañakunkichu?”, nispa.

Chaywanpas Lazaroqa manan kutichirqanchu, nitaqmi reqsikurqanpaschu. Payqa allinta qhawarisqa chay q'omer punkuta, ch'inlla kaypi ch'unqasqa.

Warmiqa ñawinta qatispa punkukama rirqa. “¿Maestro Lazaro?”, nispa. Paymanmi kutirirqa.

“¿Imataq rin?”, nispa.

Lazaroqa punkumanta ñawinta llik'irqusqa. “¿Ima ninantaq chay iskay waqrakuna?”, nispa.

Punkuta kutirispas qhawarirqa ima waqrakuna rikch'akuqtapas, k'askasqa. “Manan chaypiqa kanchu waqrakuna, Yachachiq...”

Karu trompetapa waqayninmi castillopa uraynin pasillokunata pasarqa hinaspa Lazaroqa punkuta qawachispan yapaykurqa: “Kunanqa kimsa kaq, runakunapa qaparisqankuman hina”, nispa.

Simintapas tapaykusqa. Warmiqa Lazarota qhawarispalla, almanta hich'aykusqa, llapan ñawinta; hinaspa manchakuyinta rikurqa qayllallapiña chayamuq chinkachiy manchakuy hina. Payqa qhawasharqanmi ñawpaq camisanpa llanthunman hina llimp'i llimp'i —yuraq rikch'ayniyoq hina, ichapas, huk espectroq mana formayoq efecton hina. Chaypin sayashasqa, ñawpaqenpi, ukhupi wañushaq hina. Ñawinpa colorllanmi mana cambiasqachu, yuraqinmi puka llantuyman yanayaruspan waqaywan llusqirqa.

“¿Imataq pasakun?”, nispa. nispa tapusqa.

Hinaspa manaraq thasnuyta atishaqinmi punkuta cerrojowan haykuspa maqarqa. “¡Kichay! ¡Punkuta kichay!”, nispa.

Lazaroqa chay warmiman asuykuspanmi uyariqa guardiakuna chaqrukuchkaqta. “¿Imataq?”, nispa.

“¡Tis Hugon!”, nispa. nispas punkuta takaspa qaparirqa. “Guardiakuna, kay punkuta huk kutillapi kichaychik!”, nispa.

Lazarotaq ladonman hukllawakurqa, hinaspa t'oqyashaq puñunanpa uranpi punkuqa khatatatasqa marconman.

Punku kicharikuqinmi rikurirqa huk achka soldadokuna maqanakuyapaq listo. Lazaroqa paykunap

plomo —huk hatun soldado, tukuyninpi puka chukchayuq.

“Diosta yupaychaychis.” nispas warmiq sinchita suspirarusqa. Chaymi Lazarota hapirurqa. “¡Hamuy, ¡usqhaylla ruway!”

Ninrinman k’umuykuspa sinchita susurquspa nirqan: “Raprankunawanqa tariwaqmi ayqekunaykipaq huk ñanta castilloq aswan hawan ventananta, chaymanmi pusaykiman”, nispas.

Puka chukchayuq soldadoqa llusqispa paykunapa chawpinpi cuñachakurqa. Chay warmiq makinta Lazaromanta qarqospa willarqan: “Phawaq runaqa qhepakun, ripunki”, nispas. Iskay guardiakunatan waqyachirqan. “Warmita pusay ukhu waqaychana wasiman, paymi k’irisqakunata qhawanan”, nispas.

“¡Suyay! ¡Manan!”, nispas. Payqa protestarqanmi, iskaynin guardiakunap hap’isqanmanta maqanakuspa. “Manan qhepakuyta atinmanchu —makiykita ñoqamanta horqoy!”, nispas. Maqanakuchkaptin punkuman aysaspa qaparirqaku: “¡Hugonta wañuchinanpaqmi rimanakurun!, kachariy —saqiway!”, nispas.

Puka hatunkaray runaqa Lazarotan hap’irqan, sinqanman sinchi makinta ñit’ispa, chay warmiq waqasqanmanta qapariqtin: “¡Manan mana hark’asqa ripuyta atinmanchu!”, nispas. Payqa escoltakunamanmi qaparirqa: “Karuman ¡paywan kuskala!”, nispas. Lazaromanmi huk puñalta aysaspa qaqchaparqa: “Qanpas ripuy”, nispas.

Lazaroqa aswan ukhumanmi kutirirqan chay cuartoman, chay hatun runaqa haykuymán kutiripan hombronmanta laq’aykusqa. “Ukhupi phalaq runata sellayku, kay punkuta hap’iyku”.

Warmipa eco qapariynin karumanta mayllakuptinmi, Lazaroqa mesaman k’umuykuspa qawarqa puka chukchayuq runa soldadonkunata cuartomanta hurquchkaqta. Hinaspa manaraq chay runa punkuta llapanta wisq’ashaqtin, k’itimanta qhawanan

kicharipa Lazarota tapunanpaq: “¿Hugonta wañuchinaykipaq arí nirqankichu?”, nispas.

Lazaroqa quijadanta churaspan umanwan nirqa.

Chay runaq ñawinqa Lazaroq botankunaman chinkaykurqan, payqa reqsikurqanmi: “Hugonqa Dios sonqo runa kasqanmantan willakun, chaywanpas rikunchismi aycha wañuchiyninta. Hinaspas Saqramanmi rikch’akunki, chaywanpas ñoqaykuraykun chay aycha mikhuqta wañuchiwaq”, nispas. Umanta kuyuchisqa. “Sichus kay p’unchaypi Diospa angelninkuna ñoqanchiswan kashanku chayqa, suyakuymánmi pikunachus qespichisqa kanankuta, pimantapas aswan allinta yachanankupaq”, nispas. Llumpaytam suspiraruspan umanwan kuyurirqa. “Ñoqaq decidisqay kaqtinqa cuchilloyta qoykiman, hinaspan ñanniykiman kachaykiman”, nispas. Chaymantataq pay nispas hombronta kuyurichirqa. “Chaywanpas, ¿pitaq kani —kikiymanta hap’isunaykipaq, icha kacharichinaypaqchu? Makiykuna watasqa kashan, espadaq qhepanpi kaq runallan kani.” Soldadoqa qarqospan Lazarota sellarqan q’omer punku qhepapi, chaymi Eljota saqerqan Naramsinpa manchay destinonta yuyarinanpaq —kawsashaqta p’ampasqa, cheqaqtapunin huchachasqa karqan imachus kasqanmanta wañunanpaq.

Lazaroqa mesa patamanmi makinkunata chimpaspa sinchi sasachakuyipi tarikusanmanta yuyaymanarqan, chaywanpas tapukusharqanmi imachus cheqaqtapuni kawsarimpunanpaq causan, imachus kanman chayta. ‘Ichapas’, huñunakusqa, ‘Cristopi Wakcha Runapas yuyaymanarqataqmi kay pachapi maypi kasqanmanta, chay qipa punchawninkunapi’, nispas.

Payqa qhawarirqanmi chay candelabrapi llimp’isqa bronce manta basenta, kikinpa qhawariyninpa rikch’aynin hina

nispas kutirispas qhawarisqa. Payqa aswan asuykuspanmi pay kikinpa kirusqa qawariyninman k'umuykuspa grotesco rikchayninkunata qawarirqa. Imaynan llulla espejokuna lore, llimp'i hawan presentarqan mosoq representación paymanta, llapa facetakuna huk admirable sumaq rikch'ayniyoq runaq —mana ima rastropas hatun rinrikuna, allqo kirunkuna, nitaq Eljopa reqsisqa kayninkuna cheqaqtapuni kasqanmanta. Lazaroqa pisi kallpa asirikuspan nirqan: “Kunanqa qhawariway, taytay, mosoqmantan ruwasqa kani, qanman rikch'akuq”, nispa.

Ch'akisqa asikuspa, makinta mesaman laq'aykuspan punkuman, guardiakunamanpas waqyasqa ; “¡Kunanqa *allichasqañam* kachkani !” Kaypi qawaykuy”, nispas asikuspa qaparirqa, candelabrata qawachispan : “Qan hinam kani ; chaymi kachariwankiman —manan phawaq runachu kani!”, nispa.

Asikuchkaq hinam ruwarqa hinaspa kutichiyinta suyarqa. Uyanpa waqtanpim sudorpa perlasinkuna llusqirqa . Chaywanpas soldadokunaq kunkallantan uyarirqan, paykunan defiendekunankupaq preparakusharqanku. Lazaroq llulla asiriyinpa chinkapurqanmi.

Huk soldadon hawamanta qaparirqan: “Kawsayniyuwanmi kay punkuta hap'iyku”, nispa.

Lazaroqa soldadoq kamachikuynintan contranpi churarqan, qaqchaspataq: “Chhaynaqa hap'iychis , chaywanpas, *sut'ita* hap'iychis Chaynapi kacharikunaypaq!”, nispa.

Chay soldadoqa mana uyariqpaschá karqan, yaqapaschá maqanakuyapaq preparakuykunata hinalla ruwasharqan.

Lazaroqa llulla espejomanmi quejakuran: “¿Qespichikunaypaq imatapas negawaspanku amachawayta munawanku ?”, nispa. Payqa k'uyusqa reflexionninmantan k'umuykuspa suspiran, pichaspa a chiru sudorpa chukchanmanta.

“*Tambor-tambor-tambor*—“Pisi pisimanta, mana sayaspa takiypa qapariyninmi karumanta uyarikurqa.

‘Twas profundo y resonante —chay qapariyqa rikchakunmanmi karqa enteron pachapa hatun hinaspa mana samayniyuq sunqunpa kuyuriyninman, hinalla uyarikuyninkunam cuartopa sapa rumi hawanpi qapariq. Lazaroqa estatua hina tiyashasqa, candelabroq muyushaq nina rawrayninta qhawaspas ; rinrikuna kuyurirqan hinaspa, karu ichaqa wiñaq qapariykunata, wañuchiymanta, chaqwamanta qapariykunata uyarispa —huk maqanakuymi phiñakuq hina karqan, kunanqa castillo ukhu ukhupi. Wañuyqa qapariynin aswanta qayllanman rolloykusqanman hina , chaymi huk kutipi mana entiendey atina runakunaq qapariynin uyarikuq simikunaman tukupurqan, hinallataq guerrapi decidisqa runakunaq sapaq sutikunaman, armaman waqyakuyninmanpas , Lazaroqa tiyaylla, uyariylla, yuyaymanaylla, destinonmanta musphaylla, Hugonpa makinpa uranpi. Paymi kallpawan yuyaymanarqan: “Taytay, wañusqayki p'unchaymantapachan —llatome tome otaq manuscrito, salvo huk ususqa hinaspa llik'isqa mapa kay pachamanta —yaqapaschá huñurqani chayna pisi tiempollapi, aswan achkata kay millay sitiomanta, mayqin Abadíapas chiqaptapuni qawachiyta atisqanmantaqa”, nispa. Nina rawraypi chinkaykusqa .

~*~

Mana cambiaspa, Hugonpa runankunaqa cheqaqtapunin D'Alcicourtpa punku guardiankunata atiparqanku , chaykunaraq rantinpitaraq mosoq arreglo qharikunata churarqanku. Lazaroqa tukuy chaykunatan uyarirqan , sonqomanta qhepa rimaykunatapas

mañakuy, Hugonpa flechaqninkuna sayasqankupi llapan formacionta urmachiptinku. Uyarirqanmi k'irisqa soldadokuna Hugonpa runankunata valekusqankuta, manaraq rimasqanku pisiyashaqtin, huk qapariywan otaq waqay. Uyarispanmi kamachikuq runakunata kamachirqa ayakunata hurqunankupaq hinaspa punkuta qawanankupaq. Uyarirqanmi chayraq cambiasqa guardiakunaq rimanakuyninkupi manchakuyta , paykuna ukhupi phawaq Supaykunamanta, millay Monstruokunamanta, Hatun Unquymanta, mana allin auguriokunamanta, Saqramanta rikuchiynamanta, huk uyarisqa profeciakunamantawan susuykuqtinku . Chiqamanta, Lazaroqa tukuy chaykunata uyarirqa —hinallataq suficiente uyarisqa.

Payqa candelabrota qhawaripa qhawaripa. Hukmanta hukmantam velakuna canalizarqa hinaspa mana allintachu ruwarurqa. Hinaspa qhepa rawraq mecha k'anchaypa uranpi, chaymanta rikusqa huk ancha hukniray hinallataq grotesco reflexionta pay kikinmanta. Chay fijaciónpa bronce manta basenpa musuq kirukuna ukunpi, musuq ángulomantapas, huk runapa animalninta tarirurqa, hatun rinriyuq hinaspa suni uyayuy, chaymi rikchakunman karqa allqupa hocico llusqisqa hinaspa llumpay rimasqa. Payqa quijadanta churarqa , chayraq k'uyusqa rikch'aynintataq mana allinpaq qhawarirqa, hinaspa punkupa mayman risqanman yuyayninta churarqa, chaypin uyarisharqanraq guardiakunaq susuykusqankuta, paymanta kallpawan tapukusqankutapas.

Mesamanta sayaripa, candelabrota hap'ispa, q'omer punkuman wikch'uykurqa; p'akisqa t'aqakunan pampanta ch'aqwarqa. “¡Manan phalaq Supaychu kani!, manan Monstruochu kani !

Samayta hap'ispa, phawaylla lloqsispa punkuman puñunanta takarqa, qaparispataq: “¿Pitaq cheqaq Monstruo, manachus wawqenta wañuchi runa? Hinaspa imaraykutaq? Kikin punkuta waqaychananpaq, wawqen hina, ñawpaqenpi hina —hinallataq kaypi hap'iwananpaq, mana hayk'aqpas wañuchishaqtiy ? Manan, qankunan kankichis *Monstruokuna!* Qankuna kankichis *Supaykunaqa!* Qankunan kankichis *tukuy* imaq onqoynin ¡Allin y Allinmi! ¡*Qanmi chay onqoyqa kanki!*”, nispa.

Huk pulgada k'aspikunallan guardiakunamanta t'aqarqa; chaywanpas manan uyarirqanchu kutichiyta, nitaqmi uyarirqanchu chakikuna kuyuriq t'oqyaytapas nitaq mana kuyuripa samaykunatapas. Payqa kutirispami a llasta suspiro.

Llumpay thak kaymi Lazarota humillachirqa; hinaspa thaklla mesata muyuchispa heno puñunaman rispa quejakuspa: “Ichapas ñoqaqa kani nisqankuman hina”, nispa. Qunqurchakiman urmaykuspan , pajamanta colchón pataman, hinaspa yuyaymanarqa Naramsinpa destinonpi. “Kay pachapaq paykunaqmi , manan kanchu maypipas phalaqpaq...”

Lazaroqa wixsanmanmi urmaykuspa musqukusqa pachallanta maskharqa; mana hayk'aqpas rikch'arinmanchu nispa suyaspa ; hinaspa manaña hayk'aqpas, Runaq pachan hina reqsinanpaq wiñasqa millay mosqoywan tupay . Cheqaqtapuniq payqa anchata munarqa tutayaq, ukhu llanthun cheqasta, chaypin p'unchaykunapas tuta hina karqa. Payqa manan imatapas munarqanchu, aswanpas ichapas, imapas rikch'akuqta

Grotesco - Huk Epopeya gótica nisqamanta: G. E. Graven || Capitulo XV || Mana qullqiyuq Internetpi: <https://www.gothicnovel.org> || Tukuy hayñikuna waqaychasqa (c)1998 - USA

Reino de Vacío nisqapi, maypichus tukuy mapas mana mapaschu. 'Twas that cluttered attic of Creation, maypichus llapan pisi suerteyoq, wikch'usqa kawsaqkuna huñunakurqanku; imaynan swatted ch'uspi, Ilika challwakuna, wañuchisqa cordero, hinallataq ichapas —phawaq monstruokuna.

[15 capitulopa tukukuynin].

Kay **literatura** llamkayqa kamasqa karqan dedicación de ...

Edgar Allan Poe sutiyuq runaqa (1809 watamanta 1849 watakama)

— *Llapanchis ukhupi herencian kawsachun* —

~[Novela Gótica.Org](https://www.gothicnovel.org)~